

บทคัดย่อ

การวิจัยทางมานุษยวิทยาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาชาวมุสลิม ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งในบริบทสังคมเมืองตลาดชายแดนที่ตั้งอยู่ ณ บริเวณชายแดนของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจของชุมชนมุสลิมในเมืองตลาดชายแดน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในพหุสังคม และ 3) ศึกษาการธำรงชาติพันธุ์ของชาวมุสลิมในบริบทชายแดนไทย-สหภาพเมียนมาร์

ผลการศึกษาปรากฏว่า มีความเชื่อมโยงกันระหว่างประเด็นสำคัญสามประเด็น คือ พหุสังคม วิถีชีวิตทางเศรษฐกิจ และการธำรงชาติพันธุ์ ถึงแม้ว่าชาวมุสลิมจะมีพฤติกรรมเชิงเศรษฐกิจอยู่หลายรูปแบบ แต่การประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการค้าขายโดยเป็นเจ้าของกิจการด้วยตนเอง เป็นวิถีชีวิตทางเศรษฐกิจที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด พวกเขาต้องเลือกช่องทางที่ถนัดที่สุดเพื่อดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางกลุ่มคนที่มีความหลากหลาย อันเป็นช่องทางที่สอดคล้องกับระบบความเชื่อของอิสลาม บริบทสังคมดังกล่าวก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ภายในพหุสังคมสองระดับ นั่นคือ ระดับชุมชนมุสลิม และระดับชุมชนเมืองตลาดชายแดน รวมทั้งมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองระดับดังกล่าว

กระบวนการดังกล่าวไม่เพียงแต่นำไปสู่การก่อตัวของเอกลักษณ์ซึ่งมุสลิมใช้รักษาระยะห่างทางสังคมในหมู่ชาวมุสลิมด้วยกันเองเท่านั้น แต่ยังเป็นกลวิธีที่ใช้จำแนกแยกแยะชาวมุสลิมออกจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ อีกด้วย อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าพื้นที่ซึ่งพวกเขาดำรงอยู่จะมีความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมในระดับเข้มข้น แต่สมาชิกของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ก็ดำรงอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข ทั้งนี้เพราะมีการพึ่งพาอาศัยกันทางเศรษฐกิจ การปะทะสังสรรค์กันโดยผ่านกิจกรรมทางสังคม ตลอดจนการมีค่านิยมบางประการร่วมกัน ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในพหุสังคม